

Hans Kippenberger

Hamburgupproret

Denna text publicerades ursprungligen 1928 i samlingsverket A Neuberg: *Det väpnade upproret* (som gavs ut i svensk översättning av Bo Cavefors bokförlag 1971). Den kan ses som Kominterns officiella ståndpunkt beträffande det misslyckade upproret i Tyskland 1923 (det var bara i Hamburg som man gjorde ett allvarligt väpnat upprorsförsök).

Redogörelsen skrevs av den tyske CK-medlemmen Hans Kippenberger, som även satt i tyska riksdagen under åren 1928-33.¹

Om 1923 års upprorsförsök i Tyskland, se även följande texter:

E. H. Carr: [Det misslyckade upproret i Tyskland 1923](#)

Paul Levi: [Inledning till Trotskijs "Oktobers lärdomar"](#) (som främst behandlar 1923 års upprorsförsök)

Victor Serge: [Om tyska revolutionen 1923](#) (från början av 1924)

Leo Trotskij: [Oktoberevolutionens lärdomar](#) (i synnerhet avsnitten "På randen till oktoberrevolutionen – efterdyningar" och "Än en gång om sovjeterna och partiet under den proletära revolutionen")

Leo Trotskij: [Kan en kontrarevolution eller en revolution utföras enligt tidtabell?](#) (från hösten 1923)

G. Zinovjev: [Den tyska revolutionens problem](#) (1923)

– Red

Den allmänna situationen i Tyskland 1923

Den ekonomiska och politiska situationen i Tyskland 1923 karaktäriserades i sin helhet av följande faktorer:

Ockupationen av Ruhr och Rhenprovinserna i januari 1923 berövade Tyskland livsviktiga baser för dess ekonomi: 80% av järn- och stålproduktionen och 71% av kolutvinningen. Härvid inträdde för industrin och hela den nationella ekonomin en svår ekonomisk kris som nådde sin höjdpunkt i slutet av den tyska regeringens "passiva motstånd" mot de allierade i de ockuperade områdena (oktober—november).

Den tyska ekonomins katastrofala läge karaktäriseras av 3 faktorer: den tynande industrin och den växande arbetslösheten, finansernas oordning och markens sjunkande värde.

Arbetslöshetens proportion till antalet fackanslutna arbetare i hela Tyskland är enligt officiella siffror följande:

¹ Som flyktning i Sovjet arresterades Kippenberger i Moskva i november 1936, dömdes och avrättades i oktober 1937. Han rehabiliterades 1958 av en sovjetisk militärtribunal. För detaljer om Kippenbergs öde, se engelska Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Hans_Kippenberger

1923					
Arbetslösa	Halv-sysselsatta arbetare		Totalt	Månatligt medeltal	
	(%)	(%)		(%)	arbetslösa
Januari	4,2	12,6	16,8	1913	2,9%
April	7	28,5	35,5	1918	1,2%
September	9,9	39,7	49,6	1919	3,7%
Oktober	19,1	47,3	66,4	1920	3,8%
November	23,4	47,3	70,3	1921	2,8%
December	28,9	39,9	62,2	1922	1,5%

Det totala antalet arbetslösa och halvsysselessatta arbetare (några dagar per vecka eller några timmar per dag) når under det sista kvartalet 1923 *8 miljoner, mer än hälften av hela den tyska arbetarklassen.*

De enorma utlägg som förorsakades av armarna-i-kors-politiken i Ruhr och på Rhenlandet (det finns inga exakta siffror, men dessa utlägg uppgick i medeltal till 200-300 miljoner guldmark per månad), liksom de besittande klassernas fullständiga befrielse från skatt (till följd av penning-systemets sammanbrott), ökar snabbt och oupphörligen underskottet i budgeten. Sålunda täckte inkomsterna utgifterna endast till 1,8% i augusti 1923; i slutet på denna månad var den icke konsoliderade skulden 1 666 667 miljarder mark. I november uppgick statsinkomsterna knappt 12,3 miljoner guldmark. Nästan alla statsutgifter täcktes genom emission av papperspengar, dvs. genom inflation, *skatter som helt drabbar arbetarklassen och mellanskikten.*

Markens värdesänkingsprocess fortskrider med otrolig hastighet. I Berlin, Hamburg och Frankfurt noterades dollarn till 4-6 miljarder mark den 18 oktober (4 på morgonen, 6 på kvällen); den 20 oktober, 15-19 miljarder; den 22 oktober, 46 miljarder; den 23 oktober, 75 miljarder.

De samhälleliga konsekvenserna av den tyska ekonomins sammanbrott är tydliga: det är *den extrema utarmningen av arbetarklassen och mellanskikten* (småbourgeois, anställda, pensionärer, osv.²).

Samtidigt började bankerna, koncernerna och de som spekulerade i utländska valutor att köpa upp nationalegendomar. Den beryktade Hugo Stinnes utvecklade sin galna verksamhet att köpa upp ständigt nya rikedomar till priset av nationens utarmning. Jordbrukarna likviderade sina skulder, som de betalade med värdelösa markpapper. Den inre skulden försvann alltså på de breda befolkningslagrens bekostnad. Efter slutet på det passiva motståndet i Ruhr, inställde regeringen all hjälp till de arbetslösa på de ockuperade territorierna, medan den fortsatte att ge subsidier till industrimän i Ruhr som skadestånd för förluster på grund av ockupationen. Den ekonomiska krisen för med sig *den politiska krisen*. I början av augusti utbröt generalstrejk organiserad av fabrikskommittéerna under inflytande av Kommunistpartiet. Den fällde den nationalistiska regeringen Cuno. Stresemann, som av Republikens president Ebert (socialdemokrat) fick i uppdrag att bilda det nya kabinettet, förklarade att han stod i spetsen för "den sista borgerliga regeringen". Han var övertygad om att denna regering skulle störtas och att proletariats diktatur skulle upprättas i Tyskland.

Ty under eländets inflytande blev den tyska arbetarklassen snabbt revolutionär. Småbourgeoisin

² Veckopenningen för en arbetslös tillät honom knappt att köpa en liter mjölk eller en kaka bröd. En ämbetsman eller invalidpension räckte precis till en tidning eller en ask tändstickor. Situationen för de ännu sysselsatta arbetarna var inte bättre. De utverkade eftergifterna — utbetalning av löner två gånger i veckan —, innebar ingen större lättnad, eftersom markens snabba fall och fördyrandet av levnadskostnaderna genast berövade dem denna lön och ställde dem under den mest fruktansvärda exploatering.

bara väntade på en intervention av proletariatet och orienterade sig mot revolutionen. Kommunistpartiets inflytande bland arbetarna växte snabbt samtidigt som socialdemokratin oupphörligen minskade. I hela landet uppstod ”hungerupplopp”, arbetarna bemäktigade sig livsmedelsbutiker och delade upp bytet mellan sig. Arbetarklassen bildade spontant kampgrupper och förberedde sig för den avgörande kampen. I oktober räknade man 250 000 människor, däribland en del beväpnade, i de proletära grupperna.

I september bildades i Sachsen och Thüringen arbetarregeringar av kommunister och vänster-sinnade socialdemokrater, som senare skingrades av Reichswehrs trupper. Makten övergick i händerna på chefen för Reichswehr (general Seekt) och landet förklarades i belägringstillstånd. Medan det militära befälet i resten av Tyskland sysselsatte sig med att återupprätta ordningen organiserade kontrarevolutionen i Bayern fascistband för att marschera mot Berlin och bilda en stark centralmakt, en diktatur. I de västra delarna inträdde separatisterna, understödda av ockupationsmyndigheterna, i spelet. Den 20 oktober lyckades de gripa makten i Aachen, Trier, Koblenz och andra städer. De proklamerade *den självständiga Rhenrepubliken*.

De olika politiska och ekonomiska faktorer som omnämnts ovan visar klart att Tyskland under det sista halvåret 1923 *stod inför en skärpt revolutionär situation*. Med ett starkt och ideologiskt väl sammanhållet Bolsjevikparti, med en skicklig och beslutsam aktion för den revolutionära mobiliseringen av massorna och ledningen av deras kamp, med ett intensivt arbete från partiets sida för att förbereda massorna och partiet självt på upproret, skulle revolutionens seger ha varit säkrad.

Och likväl saknades denna subjektiva faktor, förutan vilken segern var omöjlig.

Inriktningen på upprorets förberedande företogs inte förrän efter den tre dagars generalstrejken i augusti. Emellertid hade Kommunistpartiets Centralkommitté inte gjort sig en riktig föreställning om förberedelsen av upproret, och inte heller hade den en fast vilja att leda det rätt.

De kommunistiska ministrarna i Sachsen och Thüringen fortsatte, i stället för att låta regeringsapparaten tjäna till organiseringen, mobiliseringen och beväpningen av massorna med sikte på en revolutionär handling för att gripa makten, ett beteendemönster som i grunden knappast skiljer sig från de vänstersinnade socialdemokraternas. I frågan om regeringen i Sachsen, liksom i många andra frågor, fullföljde Kommunistpartiets Centralkommitté under ledning av Brandler och understödd av Radek, *en ytterst obeslutsam och opportunistisk politik, som kategoriskt fördömdes av KPD:s VIII:e kongress och KI:s V:e kongress*.

Partiet ägnade för lite uppmärksamhet åt att organisera de arbetslösa, den mest revolutionära delen av den tyska arbetarklassen, sysselsatte sig för lite med att kalla de småborgerliga elementen i städerna till den revolutionära fronten och bekymrade sig knappast alls för bönderna, gjorde absolut ingenting för att upplösa armén och polisen. Enhetsfronttaktiken, där den tillämpades, präglades av en opportunistisk anda (Sachsen och Thüringen) som inte hade något som helst gemensamt med de direktiv som givits av KI. Det revolutionära agerandet inom fackföreningarna, en avgörande sektor för den revolutionära kampen, var ytterst svagt genom att kommunisterna utträtt ur fackföreningarna.

Alla dessa opportunistiska fel av Kommunistpartiets ledning fick till följd, och kunde inte annat än få till följd, nederlag för den tyska revolutionen, trots de mycket gynnsamma betingelserna och kampviljan bland proletariatets avgörande element.

Sådan var den samhälleliga och politiska bakgrund mot vilken händelserna i Hamburg den 23-25 oktober 1923 utspelade sig.

Den politiska situationen i Hamburg

Till den 21 oktober sammankallades på Kommunistpartiets initiativ i Chemnitz en kongress för fabrikskommittéerna. Enligt Centralkommitténs plan skulle denna kongress proklamera generalstrejk, som sedan skulle förändras till väpnad kamp för makten. Organisationen i Hamburg var övertygad om att situationen i centrala Tyskland var sådan, att man mycket snart (under Chemnitzkongressen) skulle ge signal om ett uppror, som skulle omfatta hela Tyskland. Denna åsikt stärktes ännu mer av det faktum att trupper omedelbart innan Hamburgrörelsen hade sänts ut från Nordväst för att krossa de revolutionära rörelserna i centrala Tyskland. Dessa trupp-sändningar stärkte i hög grad Hamburgproletariatets mod. *Alla betingelser hade tydligen uppstått för en revolutionär massintervention.* En vecka därförinnan befann sig varven, transportföretagen och alla slags fabriker i strejk. Om generalstrejken inte utbröt, så var det uteslutande därför att Kommunistpartiet, som väntade på de avgörande strider som skulle inledas på Centralkommitténs direktiv, inte uppmanade massorna till detta. De nordtyska varvsarbetarnas konferens, som hölls i Hamburg, sände den 21 oktober en delegation till Chemnitz för att motta en order om intervention. En annan delegation sändes likaså dit av hamnarbetarnas Centralkommitté med Urbahns i spetsen. Massorna krävde offensiven och väntade bara på Kommunistpartiets inbjudan. Den 20 oktober inträffade otaliga sammanstötningar mellan arbetare och polis på Hamburgs gator. Trots belägringstillståndet och förbudet mot möten och manifestationer gav sig massorna in i striden för rätten att ockupera gatan. I denna ytterst spända situation såg man de småborgerliga elementens sympatier för arbetarnas manifestationer tydligt avteckna sig. Poliserna själva dolde i många fall inte sin sympati för den hungrande hopen. Vissa polisstationer satte på polisledningens order upp taggtrådsstängsel framför entrén, fördubblade antalet vaktposter, sände ut patruller beväpnade med automatgevär. Hela poliskåren ställdes på krigsfot.

I samma ögonblick fördubblade den aktiva delen av socialdemokratin i Hamburg sin agitation mot kommunisterna, misskrediterade kommunisternas program som något som skulle leda rakt fram till inbördeskrig och ett blodbad. Den avledde arbetarna från tanken att bekämpa polisen och den statliga militärapparaten, rådde dem att avhålla sig från att förbereda generalstrejken och vägra att bilda aktionskommittéer tillsammans med kommunisterna.

Söndagen den 21 oktober, upphetsning på gatorna, men denna festdag blev relativt lugn.

Måndagen den 22 oktober vidgas strejken. I några kvarter nya skärmytslingar mellan arbetarna och polisen.

Så här karaktäriserades situationen, i synnerhet i Barmbeckkvarteret, i en artikel av en Hamburgarbetare som publicerades i en illegal tidning på själva dagen efter upproret:

”Den 22 oktober var en dag av stor upphetsning. Gatorna i Barmbecks arbetarkvarter uppvisade emellertid ingen yttre oro. Kvinnorna gick två och två eller tre och tre med tomma brödkorgar, en del tysta, andra högljudda och gestikulerande. Vad skulle man köpa? Vad skulle man äta? Priserna steg timma för timma.

På lördagen plundrades olika butiker, främst bagerier. Polisen i kvarteret grep till vapen. Ingen lät sig skrämmas av detta. Måndag eftermiddag blev lugnare. Men ändå kokade blodet hos alla arbetarna. Männerna knöt nävarna. Kvinnorna lade armarna i kors under sina förkläden. Barnen slutade leka. Man tycktes vänta på någonting. Men vad?

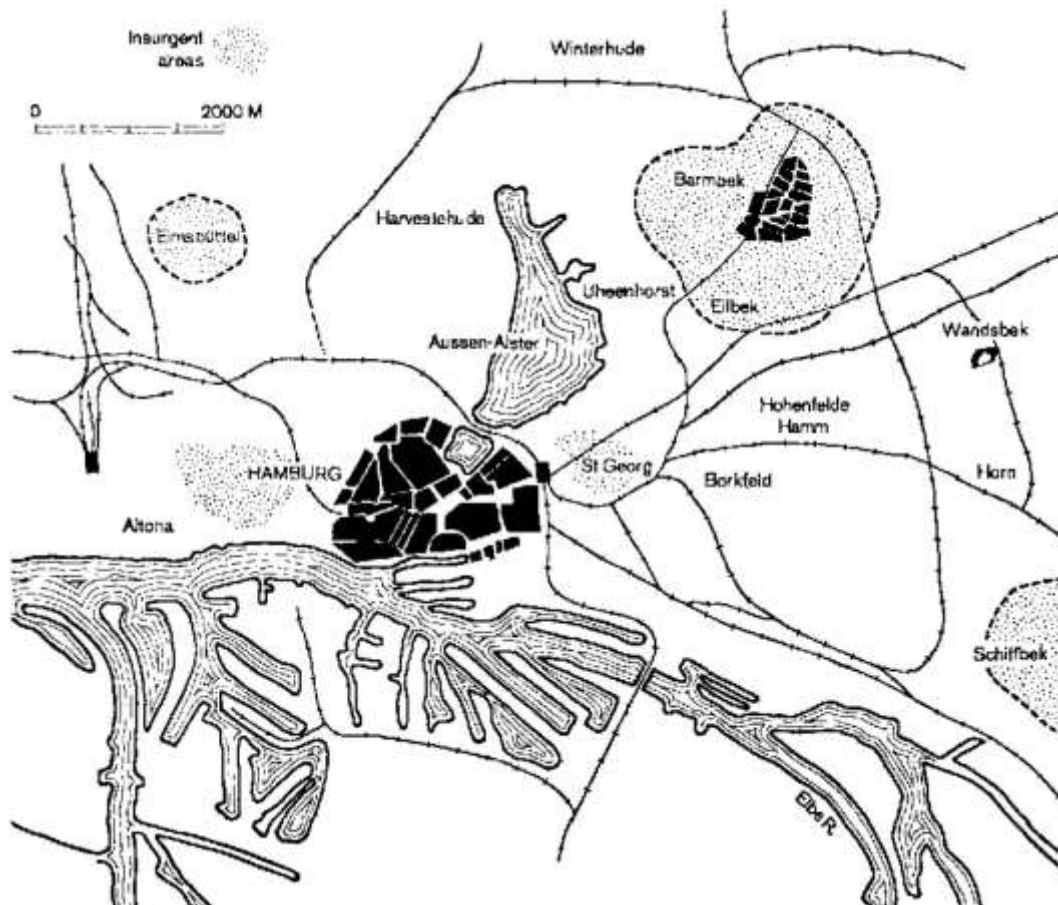
En kamrat som jag träffade sade: ”Nåväl! I morron ska vi inte promenera omkring lika lugnt.” Varefter han gav sig i väg på jakt efter en bit bröd. En annan kamrat som stod framför ett skyltfönster och såg på ett köttstycke tog mig i handen och sade: ”Om kommunisterna inte företar sig något, och det genast, kommer deras parti att upplösas.” På kvällen höll man ett kvinnomöte i

kvarteret. På dagordningen: hungern. Salen var fullpackad. Flera av de närvarande hade kommit dit efter att förgäves ha sökt efter någonting att köpa, mycket upphetsade. Talaren talade lugnt, men publikens avbrott small som piskslag. Applåderna efter talet liknade hämndrop. Den allmänna parollen var: till strid! På gatan bildade männen små svarta grupper. Nya uppstod ständigt. Natten hade för länge sedan fallit.

De stora gatorna i Hamburg var fulla av folk. Polisen grep på nytt till vapen. Skrik genljöd från sårade kvinnor. Männen förbannade polisens slag. I gränderna samlades på nytt de spridda grupperna. Upphetsningen var större än när massorna krävde Cunos avgång.

Man viskade till varandra: ”Börjar det? När? Inatt? Imorron? Ingen visste någonting exakt.”

Stämningen var alltså mera revolutionär i Hamburg än någon annanstans. Av detta skäl, och även därför att det inte fanns några trupper i området, gav Kommunistpartiets Centralkommitté, som räknade med en gynnsam utgång på Chemnitzkongressen, organisationen i Hamburg order om att utlysa upproret. Detta skulle för övrigt vara signalen till allmänt uppror i Tyskland.

Upprets förberedelse (se karta ovan)

Hamburg, med dess förstad Altona, är samtidigt en stor hamn och en stor industristad. Den har omkring 1 miljon invånare, däruv 600 000 proletärer.

Staden omfattar följande kvarter:

a) Centrum, genom förstaden Sankt Paul förbundet med centrala Altona. Där finns de stora myndigheterna, posten, telegraferna, transportföretagen, bankerna, Börsen, handelshusen och

industribyråerna;

- b) I söder den stora hamnen vid Elbes mynning. Där finns handelsföretagen, tullkammaren, skeppsvarven, dockorna, magasinerna, osv. Förbindelse mellan staden och hamnen har upprättats genom en tunnel som går under flodens huvudfåra och genom alla slags sjöfarkoster och båtar;
- c) Nordöstra delen (förstäderna St-Georg, Hohenfeld, Borkfeld, Hamm, Horn, Schiffbeck, Wandsbeck, Barmbeck, osv.); arbetarkvarter och fabriker;
- d) Västra delen, som omfattar Altonaarbetarnas företag: Ottenzen, Eimsbüttel, Barenfeld, osv.;
- e) I den centrala delens nordända, de två kustremorna Aussen-Alter, i kvarteren Uhlenhorst, Harvestehude, Winterhude, ligger lyxhotell och storbourgeoisins villor.

I Hamburg fanns inget Reichswehr. De enheter som varit förlagda i söder och i norr var redan på väg till centrala Tyskland. Hamburg hade ungefär 5000 poliser beväpnade med revolverar och automatgevär. Polisen hade också kulsprutor till sitt förfogande, karbiner och 6 pansarbilar. Stora vapenreserver hölls huvudsakligen i polisstationerna, i antal om femtio och i olika förråd. De var avsedda till att beväpna fascister som kunde mobiliseras i händelse av proletariatets väpnade intervention. Pansarbilar fanns i polisens kaserner och i Wandsbeck.

Inget systematiskt organisations- eller politiskt agitationsarbete hade utförts av Kommunistpartiet inom polisen. Den senare var i sin helhet redo att genomföra sina reaktionära chefers order.

Även om socialdemokratins inflytande över proletariatets flertal i Hamburg var obetydligt, räknade den socialdemokratiska organisationen i staden omkring 40 000 medlemmar, varav en del (bossarna) med säkerhet var fientligt inställda till en revolutionär intervention och redo att med alla medel motsätta sig den.

Kommunistpartiet räknade omkring 18 000 medlemmar. Dess kamporganisation hade närapå 1300. Det var den aktiva kärnan, *Ordnerdienst*, som man kallade den, eller kort och gott OD, organiserad enligt den territoriella principen i grupper om 5 eller 10, ledd av militära organisatörer underställda kvarterskommittéerna, som i sin tur var avhängiga kommittén i Hamburg. Strax innan upproret hade OD:s struktur antagit följande form: i botten en grupp om 8 man med en chef; 4 av dessa grupper bildade ett arbetslag, och 4 arbetslag en sektion under befäl av en sektionschef. Varje sektion omfattade ett visst antal cyklister och motorcyklister, flera sjukvårdare (från Arbetarnas räddningssällskap) och spejare, främst kvinnor. OD utformades ursprungligen som en vaktstyrka vid partiets sammanträden, möten och demonstrationer. I dessa funktioner ingick likaså den som nattvakt i kvarterskommittéerna och de kommunistiska tryckerierna, samt affischering av plakat och proklamationer. OD hade i Hamburg omkring 80 handeldvapen av skiftande kaliber, huvudsakligen revolverar.

I augusti månad, så enligt Centralkommitténs direktiv de proletära kampgrupperna började bildas, blev OD deras kadrer. Under oktoberrörelsen fanns det i Hamburg 15 militärt organiserade kampgrupper, men som saknade vapen. Var och en räknade de 40 till 60 man. Dessa kampgrupper skulle utgöra proletariatets stora stridsstyrka, det röda gardet, som sedan det väl beväpnats skulle understödja kampen mot de kontrarevolutionära styrkorna under det allmänna upproret. Trots allt detta verkade gruppernas målsättning inte klar för hela den kommunistiska organisationen. Inget konkret direktiv gavs, ingen ansträngning gjordes från Centralkommitténs sida för att förtydliga den. Partiet, eller åtminstone en viss fraktion, och i synnerhet OD, betraktade kampgrupperna som ett hjälporgan till OD, ett kampmedel. Det röda gardets bas, det var OD. Partiet ägnade hela sin uppmärksamhet åt att militärt förbereda OD:s medlemmar, leta efter vapen osv. Det måste konstateras att OD:s militära förberedelse var utmärkt. De flesta inom OD hade lärt sig att

använda vapen, kände till de väsentliga elementen i gatukampen, gjorde rekognosceringar av fiendens utrustning, framför allt polisens, hade skaffat sig olika nyttiga upplysningar för avvapningen av fienden och upprättandet av upprorsplanen. Med ett ord förberedde sig OD aktivt för att utlysa den avgörande kampen mot polisen och fascisterna på Partiets uppmaning.

Söndagen den 21 oktober, på kvällen, beslöt ett möte av Hamburgs aktiva militanter att utlysa upproret. De ansåg att situationen var gynnsam för en massaktion och att Hamburg skulle kunna ge signalen till proletariatets allmänna resning. Exemplet skulle dra med sig andra städer. Och det var onödigt att invänta deklARATIONEN om generalstrejk: den redan påbörjade strejken i Hamburg skulle dra med sig ständigt nya kategorier av proletärer, och sålunda göra den allmän. Situationen i staden var sådan att man kunde vänta sig en spontan och oorganiserad aktion från arbetarnas sida, om partiet inte ställde sig i spetsen för rörelsen för att leda den. Denna omständighet innebar naturligtvis ett fruktansvärt slag mot partiets auktoritet bland arbetarmassorna.

Man beslöt att börja med att förklara järnvägsstrejk för att hindra truppsändningar till Sachsen.

Sedan man gett detta direktiv avslutades konferensen för att på nytt sammanträda måndagen den 22 klockan 8 på kvällen och definitivt lösa frågan om upproret.

Enligt en av de deltagandes berättelse antogs följande plan:

- a) Plötslig aktion av de beväpnade avdelningarna i arbetarkvarteren, med omedelbar ockupation av vapenförråden;
- b) Avväpning av polisen och fascisterna i förstäderna;
- c) Samtidig sammandragning av de på detta sätt beväpnade arbetaravdelningarna, omgivna av en massdemonstration i centrala Hamburg och undanträngning av motståndaren (polisen och fascisterna) från stadens centrum mot söder (mot floden, vars övergångar redan skulle vara ockuperade av insurgenterna) och där fullständig avvapning av fienden;
- d) Ockupation av post och telegraf, de största inre och yttre kommunikationsstationerna, flygplatsen och andra anfallsmål, före förstadsavdelningarnas ankomst till centrum, genom kommunistiska styrkor som befann sig inom dessa etablissemang; e) För att hindra fientliga förstärkningar utifrån upprättande av barrikader på de huvudsakliga tillfartsvägar varifrån man kunde vänta fiendestyrkor; dessa barrikader, liksom förstörandet av vägar på 25 km omkrets, skulle genomföras av lokalorganisationer i arbetarcentra och -förstäder; organisationerna i Hamburg, Wilhelmsburg, Outersen och Stade skulle göra Elbekanalen oframkomlig.

Denna plan antogs på mötet den 22 oktober klockan 8 på kvällen.

På samma möte fick kvarterens militära ledare sina speciella uppdrag, förbindelseposternas och generalstabens adresser, osv. OD skulle träda i aktion den 23 oktober klockan 5 på morgonen. Anfallet skulle vara plötsligt för motståndaren, och de första framgångarna skulle bli signalen till arbetarmassornas inträdande i handlingen för makterövringen.

Frånvaron av data tillät oss inte att stanna inför de övriga åtgärder som vidtagits efter det allmänna beslutet om uppror. Eftersom vi förfogar över en ganska lång rapport av den militära ledaren i Barmbeck, under vilken ledarna i Uhlenhorst och Winterhude underordnats på det redan omnämnda mötet, skall vi nu återge upprorets gång i de nordvästra arbetarkvarteren. Det var för övrigt där som upprorets viktigaste händelser utspelade sig.

Sedan man erhållit ordern att anfalla den 23 oktober klockan 5 på morgonen vidtog den militära ledaren i Barmbeck, som själv utnämns på måndagsmötet (han hade redan varit militär ledare för detta kvarter, men hade avsatts flera månader därförinnan och befann sig därför i en brydsam

situation, där han inte kände människorna, saknade information om kamporganisationen, om fiendestyrkorna osv.), olika förberedande åtgärder inom den sektor som anförtrotts honom.

Hans väsentliga och grundläggande mål var att samla sina underordnade, att av dem få informationer om deras egna och polisens styrkor, samt att ge dem deras speciella uppgifter. Dessutom måste man samordna anfallsplanen med kvarterskommittéernas mobiliseringsarbete för att dra med arbetarmassorna i striden så snart de beväpnade avdelningarna börjat sina aktioner. För allt detta fanns det mycket litet tid.

På det redan omnämnda kvinnomötet hade ledaren i Barm-beck beordrat de kamrater han kände att sammankalla kamporganisationernas ledare till klockan 11 på kvällen i en av de hemliga våningarna. Där sammanträffade han med sekreterarna i Barmbecks och Stor-Hamburgs kvartersorganisationer³. Det befanns att dessa ingenting visste om beslutet att anfälla den 23 på morgonen. Man tvingades förklara detta för dem i all hast; efter mötet med sekreteraren i Barmbeckkommittén kom man överens om att träffas ytterligare en gång under natten för att definitivt fastställa aktionsplanen.

Klockan 11 på kvällen kunde alla militära ledare i Barmbeck samlas, men ledarna i Uhlenhorst och Winterhude kom inte. Av detta skäl tvingades man sammankalla ännu en konferens klockan 1 på natten.

På mötet klockan 11 förklarade ledaren i Barmbeck inledningsvis partiets beslut och gav order om att mobilisera gruppmedlemmarna till vissa bestämda adresser för att där invänta sina uppdrag.

Varje gruppmedlem skulle förutom sina vapen medföra ett stycke bröd och en förbandslåda.

Kamporganisationen i Barmbeck, innefattande dem i Uhlenhorst och Winterhude, hade 19 gevär och 27 revolverar. Motståndaren förfogade i samma kvarter över 20 polisstationer, varav 8 förstärkta; dessutom fanns i kasernerna i Wandsbeck omkring 600 polismän med 6 pansarbilar, var och en beväpnad med 2 kulsprutor. Fienden var alltså enormt överlägsen.

I diskussionen av anfallsplanen kom ledarna för kamporganisationerna till den slutsatsen att det vore bra att koncentrera styrkorna för att försöka ett plötsligt anfall mot poliskasernerna i Wandsbeck, erövra vapnen och de sex pansarbilar som fanns där, därefter dirigera en del av styrkorna till de åtta förstärkta polisstationerna för att inta dem, eller åtminstone innesluta dem, i stället för att samtidigt attackera de tjugo stationerna, som Hamburgkommitténs militära ledning hade föreskrivit. Men dessa förslag godtogs inte av den senare, och ledaren i Barmbeck såg sig föranledd att utföra ordern att basera sin plan på en samtidig attack mot de tjugo polisstationerna och till en början lämna kasernerna i Wandsbeck utanför sitt aktionsfält.

För att karaktärisera de förberedelser som vidtagits under natten mellan den 22 och den 23 måste vi anföra följande drag: eftersom sekreteraren i organisationen i Barmbeck redan hade fått vissa informationer om det uppror som var under förberedande i Hamburgkommittén, meddelade han den militäre ledaren i Barmbeck att denne enligt order från högre ort skulle väcka alla partimedlemmar och få dem ut på gatan den 23 oktober klockan 4 för att delta i upproret och dra med sig arbetarna i striden. När den militära ledningen frågade upprorsledningen hur denna order var förenlig med en plötslig aktion från gruppmedlemmarnas sida, en sådan aktion som låg till grund för hela upproret, fick den till svar att denna order inte skulle betraktas så tragiskt, ty den saknade betydelse!

³ Med *Gross-Hamburg* menar man Hamburgs nordöstra ytterområden.

Som planerat samlades klockan ett på natten alla de militära ledarna till konferens, denna gång med deltagande även av dem från Uhlenhorst och Winterhude. Där återgav ledaren i Barmbeck på nytt i korthet situationen i Tyskland och i Hamburg, utvecklade aktionsplanen och delade ut de speciella uppdragen. Fördelningen av styrkorna var den följande: mot varje polisstation skulle sändas en eller två grupper. Ett dubbelt antal skulle dirigeras mot stationerna nr 46 (Essenstrasse) och Mundsburgsporten, som var speciellt förstärkta. Varje grupp skulle ha två revolverar eller ett gevär och en revolver. Kasernerna i Wandsbeck skulle anfallas sedan polisstationerna avväpnats. Varje grupp skulle befinna sig på sin utgångsposition klockan 4.55 och exakt klockan 5 anfalla det avsedda målet. För att vara mera exakt kollades klockorna och ställdes lika.

Ledarna återvände så äntligen från konferensen och gruppmedlemmarna samlades på utsatta hemliga platser med stor anslutning, på utsatt tid. Stämningen hos alla deltagande var utmärkt.

Som vi har sett var Barmbeck- och kvartersgruppernas beväpning ytterst begränsad. Inte en enda kulspruta! För att få tag på en sände den militära ledaren på natten folk till Bergedorf (20 km sydost om Hamburg) där en OD-medlem hade en kulspruta gömd, med bön om att han skulle vara vänlig att lämna den. Man räknade med att använda denna kulspruta för att anfalla kasernerna i Wandsbeck. Trots att de utsända var personligt bekanta med innehavaren och förseddes med ett säkert tecken (lösenord), fick de ingenting, ty kamraten, som var helt ovetande om det uppror som förbereddes, litade inte på dem. Likväl sände den kommunistiska ledningen i Bergedorf en grupp cyklister till Barmbeck beväpnade med revolverar och mobiliserade sina gruppmedlemmar redo att börja aktionen samtidigt med Hamburg, om upproret verkligen skulle bryta ut.

På återvägen stannade de utsända i Schiffbeck (en arbetarförort) och meddelade partikommittén det förestående upproret på morgonen den 23. Också där var man helt ovetande. Likväl vidtog man genast åtgärder för att ingripa samtidigt med de andra kvarteren.

I de attackerade polisstationerna skulle man enligt den militära ledningens order avvärja polismännen, ta ut alla vapen och dela ut dem till gruppmedlemmar och arbetare som kunde delta i striden som pågick i omgivningarna. Polismännen skulle stängas inne under stark bevakning och de tillgängliga gruppmedlemmarna omedelbart samlas till en i förväg utsatt plats för att motta nya uppdrag.

Kamporganisationens anfall och upprorets gång

Upprørsledningen, fruktade ännu under männens samling att gruppmedlemmarna, när de fick veta att de skulle gå till striden nästan helt utan vapen, och att det tidigare avgivna löftet om att ge dem vapen i tillräckligt antal så snart det behövdes inte kunde hållas, skulle känna sig en aning bedragna och förlora mycket av sin stämning. Det var just det som hände. På vägen från samlingspunkten till den polisstation som skulle attackeras försvann omkring en tredjedel av männen. Två grupper upplöstes till och med helt innan man nått anfallspunkten.

Omkring klockan 5.30 hade insurgenterna intagit och avvärjat 17 polisstationer (Barmbeck, Wandsbeck, några stationer i Winterhude, Uhlenhorst och andra kvarter). Den förstärkta polisstationen nr 46 på Essenstrasse avväpnades inte på grund av en gruppchefs misstag att öppna eld på gatan då de andra grupperna redan befann sig inomhus i färd med att avvärja polismännen. De gruppmedlemmar som befann sig inomhus fick härav intrycket att de anfölls utifrån. Av detta skäl och även därför att en av polismännen påpassligt hade kastat en handgranat mitt ibland insurgenterna och på detta sätt gett sina kolleger tillfälle att förbereda sig för motstånd misslyckades anfall.

Klockan 6 på morgonen befann sig omkring 130 man på samlingspunkten beväpnade med kulsprutor och revolverar. Man hade även tillgripit 3 bärbara kulsprutor. Man använde de tillfångatagna polismännen som instruktörer för att lära sig hur man skulle använda dem. Det befanns att polisstationerna hade få handgranater och patroner. Visserligen hade man inte vetat var de fanns. Det hände exempelvis att man klockan 10 på morgonen hittade ytterligare 40 gevär på en polisstation som man inte lagt märke till tidigare.

Gruppmedlemmarnas stora framgång i ockupationen av polisstationerna förklaras av två orsaker.

1. Lång tid före anfallet hade kampgruppernas ledare gjort en noggrann undersökning av polisstationernas omgivningar liksom av deras inre utrustning. Anfallets organisering hade studerats och planerats in i minsta detalj. Anfallsstyrkorna visade prov på oändlig djärvhet och ihärdighet;

2. Polisen, som på grund av ”oro i staden” flera dagar tidigare hade beordrats förbereda sig för ”strid av tredje graden⁴”, hade den 22 på kvällen fått reda på att situationen endast var av första graden. Orsaken härtill var att personalen hade utmattats betydligt under de tre senaste dagarna. Hamburgs polischef, som hade gett denna order, hade naturligtvis ingen aning om att ett uppror förbereddes. På natten mellan den 22 och den 23 sov polisen. Anfallet tog dem helt oförmodat.

Dessa båda orsaker förklarar de nästan obeväpnade gruppernas utomordentliga framgång ställda inför 17 polisstationer beväpnade till tänderna.

När det gäller anfallet mot polisstationerna anmärker polisöversten Hartenstein, en av ledarna i kampen mot upproret, helt riktigt:

”Om upprorsplanen hade varit känd av polisen före rörelsens igångsättande finns det skäl att anta, att fiendeaktionen hade kvävts av till denna svarande motåtgärder innan den fått någon utbredning.”

I början av rörelsen sände upprorsledningen kamrater (som inte hade vapen) till järnvägsstationer inne i staden, till fabriksportarna och andra samlingsplatser för arbetare för att proklamera generalstrejk och dra dem med i aktiv kamp. Fullständig framgång nåddes. Alla kommunikationsmedel upphörde att fungera, fabriker stannade och arbetarna drogs till de diverse stridsscenerna.

Snart anlände förstärkningar till de polisstationer som inte hade avväpnats i form av flera pansarbilar, vilket gjorde att insurgenterna inte kunde inta dem. Motgångarna i de fortsatta striderna för att avväpna de senare polisstationerna förklaras likaså av vissa taktiska fel begångna av de anfallande, eller rättare sagt av deras ledare (bristande samordning mellan de olika gruppernas attacker).

Med tanke på dessa omständigheter och ankomsten av polisförstärkningar⁵ föll frågan om attack mot kasernerna i Wandsbeck av sig själv. Partisanstrider inleddes. Det bildades små grupper av beväpnade arbetare. Operationernas ledning försvagades påtagligt. Insurgenterna som helhet tvingades på defensiven. Klockan 7 på morgonen utsändes ordern om att bygga barrikader.

Trots att massorna inte visste, att upproret skulle börja just den 23 oktober, deltog de genast i det på ett eller annat sätt så snart de fick veta att strider pågick. Överallt hördes rop: *Ge oss vapen!*

⁴ Inom den tyska polisen finns det tre graders stridsförberedelse: den tredje graden är den då hela den effektiva styrkan larmas.

⁵ Överste Hartenstein berättar i sin bok att alla polismännen i Hamburgs hamn ersattes av fascistiska volontärer och de på så sätt friställda styrkorna skickades mot insurgenterna. Han tillägger att 800 fascister användes på detta sätt i polisens tjänst den 24 oktober.

Men det fanns ett alldeles för litet antal vapen. Så snart parollen framkastats: res barrikader! såg man omedelbart sådana uppstå i alla kvarter. *Detta hade inte varit möjligt* utan arbetarmassornas, och särskilt kvinnornas deltagande.

Upprørsledningen i det åsyftade kvarteret informerades inte om hur händelserna utvecklade sig i de andra kvarteren. Den trodde att arbetarna i Barmbeck och de närbelägna förstäderna endast hade mött ett tillfälligt bakslag, utan avgörande betydelse, som inte kunde påverka upproret i dess helhet. Den trodde att upprorsmännen i de övriga kvarteren kanske hade stora framgångar och att Barmbeck därför till varje pris måste behålla sina fördelar och försvara sig lidelsefullt i väntan på förstärkningar. Med den politiska ledningen i Hamburg och även med den militära ledningen hade folket i Barmbeck inte haft någon förbindelse sedan stridens början. Några rapporter hade sänts till Hamburgkommittén och till den militäre ledaren, men ingen hade anlänt till bestämmelseorten. Det var först under den andra halvan av dagen som upprorsmännen fick reda på att det inte förelåg något uppror vare sig i centrum eller i Altona, och att allt var lugnt där. Hur kunde detta förklaras? Arbetarna i kvarteren visste ingenting om det. Vår fortsatta framställning kommer att visa varför striderna i de nordöstra kvarteren förblev isolerade.

OD i Altona hade inte utfört sitt uppdrag att avvärja polisen. Enligt vad en av ledarna för Hamburgupproret har berättat förklarades detta av följande orsaker:

1. Det befanns att upprorets generalstab hade fel när den antog att Altona några dagar före aktionen hade kunnat skaffa fram vapen till 240 man. *Det fanns inte något.*
2. Ledaren för OD i Altona hade utnämnts i sista ögonblicket. Det är klart att han inte hade haft tid att göra sig bekant med denna nya miljö. Dessutom hade han upphävt den tidigare antagna aktionsplanens dispositioner.
3. Föranstaltningarna hade gjorts för att attackera polisens vaktposter med en, och ibland två OD-sektioner. Medan man höll på med att koncentrera sektionerna uppstod oro hos många av de deltagande på grund av att man spridit ut rykten om att förrädare redan hade varskott polisen om att ett anfall höll på att förberedas. Av de 5 sektioner som skulle inta de huvudsakliga polisstationerna lyckades endast en klockan 6 på morgonen tränga in i Ottenzens polisstation och där avvärja 6 polismän. Där inleddes en gevärstrid mellan de anfallande och de icke avvärjande polismännen som varade i en kvart, och när spejarna meddelade att 3 lastbilar med poliser närmade sig spred sig de anfallande och medförde de erövrade vapnen.

Ytterligare försök till uppror i andra kvarter (St-Georg, osv.) gjordes på morgonen den 23 oktober, men på grund av den bristfälliga militära och politiska ledningen och även av frånvaron av vapen nådde de ingen framgång. Endast Schiffbeck utgjorde ett undantag: insurgenterna avvärjade där polisen och höll makten i två dagar.

I Eilsbeck, Barmbeck, Hammbeck och andra kvarter fortsatte en skärpt kamp fram till klockan 17 mellan polisen och insurgenterna. Polisen, som hade koncentrerat stora styrkor till den södra delen av Barmbeck, gjorde två livliga anfall mot barrikaderna.

Båda slogs tillbaka och de anfallande led stora förluster. Insurgenterna, som dolt sig på hustaken, bakom fönstren, på balkongerna och bakom barrikaderna hade ett utmärkt skottfält och gav varje gång eld med säkra träffar. På deras sida blev förlusterna obetydliga. Inför varje anfall öppnade polisen trumeld med gevär och kulsprutor mot barrikaderna i tron att motståndarstyrkans flertal befann sig där. I verkligheten hade insurgenterna överlåtits barrikaderna åt ett litet antal försvarare, medan större delen av deras styrkor befann sig på taken, i fönstren och på balkongerna på de närbelägna husen.

Ett tredje stort anfall från polisen mot barrikaderna i Eilsbeck misslyckades också. Den polisavdelning som dragits samman för detta ändamål föregicks av en pansarbil för att beskjuta barriakaden med kulsprutor och sedan säkert bemäktiga sig den. Men helt oförmodat dök en upprorsman upp och dödade pansarbilens förare. Hans efterföljare tog genast till flykten och lämnade fordonet. Polisens anfall kom inte till stånd.

Därefter attackerades denna barrikad först när insurgenterna polisen ovetande hade lämnat den för att retirera till nya positioner. Stora styrkors helvetiska eld mot barriakaden var alltså onödig. Det fanns inte en enda upprorsman bakom den.

Under hela upproret drevs insurgenterna inte en enda gång på defensiven: där situationen var gynnsam gick de plötsligt till offensiven, satte igång korta motattacker, utförde kringgående rörelser, osv., som tröttade ut och demoraliserade motståndaren.

Genom skickliga och energiska operationer underhöll alltså insurgenterna en enveten kamp mot polisens pansarbilar. En gång såg man två pansarbilar närma sig på en gata för att köra på barriakaderna; genast restes nya barriakader bakom de gamla, och bilarna inneslöt och tvingades till överksamhet i flera timmar. Liknande fall, som visade prov på insurgenternas mod, envishet och initiativförmåga, var mycket vanliga. Innan vi återger upprorets fortsatta utveckling skall vi stanna inför en fråga: varför förblev kampen isolerad i de nordöstra kvarteren, varför inte ens började massmobiliseringsplanen i hela staden med sikte på en koncentrerad attack i centrum att realiseras, varför upphörde den kamp som på morgonen hade inletts i flera kvarter?

Orsaken är att den 23 oktober, då Hamburgproletariatet mer än någonsin behövde en fast ledning, *saknade det denna ledning*. Från olika kvarter rapporterades nyheter om att de hade fått order om att upphöra med kampen, att upproret var avlyst, och att arbetarna därför gömde sina vapen i väntan på nya order från partiledningen.

Vissa kamrater från den regionala kommittén⁶ ansåg att eftersom vissa kvarter hade inlett anfallet skulle de andra följa efter men det var redan försent, ty till följd av den olyckliga ordern att upphöra med kampen hade kampen redan avbrutits i alla kvarter, med undantag för Barmbeck och dess grannkvarter. Klockan 10 fick man veta att ordern att inställa upproret hade getts av Urbahns, sekreteraren i Hamburgkommittén, som nyss återkommit från Chemnitzkonferensen⁷. Man sökte efter Urbahns för en förklaring till denna motorder, men fann honom inte.

Urbahns hade, som man senare fick veta, gett motordern på grundval av resultaten från Chemnitzkonferensen. Denna konferens skulle besluta om utlösandet av generalstrejken, som enligt Centralkommitténs plan var avsedd att förändras till väpnat uppror för erövrandet av makten, medan Hamburg-upproret skulle spela rollen av signal till detta uppror; men det hela var dåligt organiserat, och när frågan om generalstrejken restes, bildades en (för övrigt obetydlig) majoritet av socialdemokrater som röstade mot. Sedan konferensen sålunda hade vägrat att deklarerat generalstrejk, beslöt Kommunistpartiets ledning att för ögonblicket avhålla sig från varje uppror.

Chemnitzkonferensen hade ägt rum den 21 oktober. Vad som är helt omöjligt att förstå är att man på hela dagen den 22 varken hade meddelat dess resultat eller Centralkommitténs beslut som följd av dessa resultat.

Detta direktiv nådde den av polis inringade upprorsledningen i Barmbeck först den 23 klockan 17.

⁶ I Hamburg fanns förutom stadskommittén en ”kommitté för kustregionen”.

⁷ Urbahns är numera utesluten ur Kommunistpartiet.

Trots Partiets kontraorder organiserade de proletära massorna i Hamburg på eget initiativ en rad manifestationer och möten på gatorna, slutade arbetet och väntade hela tiden på handlingsdirektiv. Framför Fackföreningarnas hus hade samlats en väldig hop arbetare, som bröt poliskedjan som tillkallats av reformisterna, trängde in i lokalen och kastade sig över de reformistledare som inte hade tagit till flykten. Denna hop kunde skingras först med gevärsslag.

I de södra delarna av Barmbeck varade striderna ända till skymningen (klockan 17). Polisen led stora förluster, men lyckades tack vare ständiga förstärkningar att undan för undan tränga insurgenterna tillbaka mot norr. Klockan 18.30 fann överste Denner, som förde befäl över polisstyrkorna, att det var lönlöst att fortsätta striden och gav order om eld upphör för den dagen.

Natten mellan den 23 och 24 blev lugn. Upprorsmännen i Barmbeck, som behärskade strategiska positioner och gömställen, öppnade då och då eld mot de polisgrupper som visade sig samt skingrade dem. Spioner smög omkring på gatorna. Trots att de visste att resningen hade gått om intet i de andra kvarteren och att kontraorder hade utfärdats av Partiet beslöt insurgenterna att likväl fortsätta kampen. Befolkningen i Barmbeck gav dem all möjlig hjälp: reste barrikader, gav dem bröd, cigaretter, lämnade falska upplysningar till motståndaren, osv. Kvinnorna hade en speciell roll under upproret. Utöver meddelandena om att resningen upphört cirkulerade bland insurgenterna olika rykten som: generalstrejken har brutit ut i centrala Tyskland, Ryssland sänder hjälp (en båt med vapen, osv.) ... Det var först på natten mellan den 23 och den 24, när en av de framstående medlemmarna av Hamburgkommittén anlände till Barmbeck med ordern att avblåsa striden, som insurgenterna började att återvända hem.

På morgonen den andra dagen anlände kryssaren *Hamburg* från Kiel och två torpedbåtar med 500 poliser från Lübeck till Hamburgs hamn. Kontrarevolutionens krafter hade stärkts ytterligare genom att de fascistiska organisationerna i Hamburg hade skaffat sig vapen ur hemliga förråd och stod på krigsfot. I gryningen anträdde polisen marschen till Barmbeck. Alla närvarande polis- och fasciststyrkor deltog i operationen. Rekognosceringar gjordes med flyg över förstaden. Avdelningen marinsoldater från kryssaren *Hamburg* vägrade marschera. Attacken var till ingen nytta, ty insurgenterna hade redan lämnat sina ställningar. Endast några enstaka skyttar utspridda på taken fortsatte att beskjuta polismännen.

Klockan 11 på förmiddagen sände överste Denner rapport till sina överordnade om Barmbecks ”fall”.

Efter ockupationen av Barmbeck rörde sig huvuddelen av polisstyrkan mot Schiffbeck för att störta sovjetmakten där och mot andra kvarter i sydost för att undertrycka ”oroligheter”. Det krävdes en hård kamp för att jaga bort insurgenterna från barrikaderna.

Den 25 och till och med den 26 anföll i Barmbeck isolerade grupper av upprorsmän små polisavdelningar som genomsökte husen eller letade efter deltagare i rörelsen.

Polisen förlorade under samtliga operationer omkring 60 i stupade och ett stort antal i sårade. På insurgenternas sida dödades 4 eller 6 (antalet sårade är inte känt). Bland den obehäpnade befolkningen dödades och sårades ett stort antal människor, sedan polisen flera gånger öppnat eld mot dem. Bland de dödade och sårade fanns till och med barn. Insurgenternas små förluster förklaras av deras skickliga barrikadtaktik, deras positioner på hustak och balkonger, och överhuvud av att de besatte väl skyddade ställen. Hamburgupproret åtföljdes av delangrepp från arbetarnas sida mot polisen och myndigheterna, upplagring av livsmedelsförråd, osv. i flera städer och byar i omgivningarna (Bergedorff, Itsigoe, Kiel, osv.).

Slutsatser

För det första varade Hamburgupproret i två dagar, och trots fiendestyrkornas enorma överlägsenhet *krossades det inte av kontrarevolutionen*. Det upphörde på Partiets order, och proletariats väpnade styrkor inställde striden frivilligt. Hamburgs polischef redovisade i en specialrapport till sina överordnade i Berlin att han trots sina ansträngningar inte hade lyckats krossa upprorsmännens motstånd, att dessa inte hade förintats, utan frivilligt utrymt området och gömt sig medförande sina vapen. Han underströk samtidigt det mod och den djärvhet upprorsmännen visat från början till slut. Han konstaterade polismännens oförmåga att bekämpa upproret som benyttade sig av den aktiva defensivens yttersta metoder, barrikader, hustak, balkonger och fönster samt befolkningens stöd.

Vi är helt överens med denna en fiendes bedömning.

För det andra var Hamburgupproret utan minsta tvivel ett *proletärt massuppror*. Antalet militanter som aktivt deltog i striden med vapen i hand var faktiskt relativt lågt, omkring 250-300 man. Men proletariats flertal visade med sin attityd att de stod på upprorsmännens sida. Det snabba resandet av ett helt nät av barrikader hade inte varit möjligt utan arbetarmassornas deltagande. De visade åter sin aktiva sympati genom att sluta arbeta i nästan alla fabriker, dockor, skeppsvarv. Nästan hela arbetslivet i staden avstannade.

Hamburgupproret understöddes av arbetaraktioner i flera omgivande städer.

Hamburgupproret var inte avsett att bli en isolerad handling utan förbindelse med proletariats i övriga delar av Tyskland. Kommunistpartiets tanke var att det skulle fungera som signal till allmänt uppror i de största industriregionerna. Det bröt ut när den revolutionära stämningen överallt befann sig på sin höjdpunkt, där den politiska och ekonomiska krisen var djupast.

För det tredje. Upporets politiska förberedelse hade varit ytterst svag. Kvarterens politiska sekreterare fick ordern om uppror först i sista ögonblicket, vissa till och med av en händelse, vilket hindrade det nödvändiga politiska och materiella förberedelsearbetet.

Ur ledarskapets synpunkt ger Hamburgupproret ett klassiskt exempel på *hur man inte får organisera ett uppror*, hur man inte får behandla upproret. Om man vill förbli marxismen trogen är det inte tillåtet att sedan upproret brutit ut och hemfört viktiga framgångar *blåsa till reträtt*. Detta var så mycket mindre tillåtet som upproret hade företagits på Partiets inrådan. ”Man får inte leka med upproret” (Marx). Vissa ledande personer inom Hamburgorganisationen (som Urbahns) lekte med upproret. Eftersom det redan hade brutit ut skulle man trots resultatet på Chemnitzkonferensen mobilisera alla krafter hos det revolutionära proletariats i Hamburg och i andra regioner för att utbreda rörelsen i själva Hamburg och understödja den med energiska aktioner där sådana var möjliga. I Hamburg skulle man *lansera parollen om Sovjeter och inleda en våldsamt agitation för bildandet av sådana Sovjeter*. Men i Hamburg var Kommunistpartiet, proletariats avangarde, som skulle organisera och leda resningen *en masse*, inte bara överksamt, utan till och med satte hinder i vägen för upprorets utveckling. Partiet, eller rättare sagt dess ledning, behandlade i praktiken upproret på samma sätt som Plechanov 1905: ”Man skulle inte ha tagit till vapen.”

Utan organisation, utan ett revolutionärt partis ledarskap är inget segerrikt uppror möjligt. I Hamburg fattades partiledningen, och upproret kunde inte sluta på annat sätt än som skedde.

För det fjärde. *Trots allt, trots ledarskapets frånvaro, den dåliga förberedelsen, trots att kamporganisationen numerärt sett var mycket svag och nästan utan vapen, lyckades insurgenterna med sin gränslösa hängivenhet för revolutionens sak, med sitt mod, med sina beslutsamma och*

rättframma aktioner och tack vare arbetarmassornas bistånd med framgång föra kampen mot polisens numerärt överlägsna och till tänderna beväpnade styrkor. Detta resultat vittnar om modet hos det hamburgska och särskilt hos det barmbeckska proletariats aktiva kärna, och visar att kampavdelningar med god militär och politisk ledning även med mycket få vapen kan hoppas att triumfera över kontrarevolutionen. Det är lätt att föreställa sig vilka resultat Hamburgupproret skulle ha kunnat få om de misstag vi har konstaterat inte blivit begångna. Det var ju faktiskt möjligt att undvika dem.

För det femte. Man får inte tro att om upproret hade krönts med seger och lett till erövrandet av makten hade kunnat behålla den i ett isolerat rött Hamburg, utan stöd av liknande uppror i Tysklands huvudsakliga centra. Uppror i andra områden, åtminstone i Baltikumområdet, var förutsättningen för revolutionens seger i själva Hamburg. Vi anser att Hamburg, med tanke på den rådande situationen i Tyskland 1923, hade kunnat bli signalen till detta allmänna uppror i ett stort antal centra och områden. Hamburgproletariatet hade kunnat gripa makten trots socialdemokratins förräderi. Men då skulle det behövts en bolsjevikisk ledning i spetsen för Tysklands Kommunistiska Parti. Denna ledning saknades.